

veac nou

ORGAN AL CONSILIULUI GENERAL A.R.L.U.S.

ini — 1 leu

**Cele 500
de talente
ale ficatului**

În floarea vieții...

DIN SUMAR:

- **Cît cîntăresc mărire** • **Corpurile solide... curg** • **A fi inteligent, a fi rapid** • **Placebo-terapia — psihoterapie sau șarlatanie?** • **Să iubim dragostea** • **Secretele unei cești de cafea**

45

ANUL XXV
(1286)

7 NOIEMBRIE 1969

„MAGIC” ÎN ACȚIUNE (II)

● Un duel care a durat un sfert de veac

Marina americană și-a dat seama încă în timpul conferinței de la Washington din 1920 de necesitatea de a obține codul flotei japoneze. El a fost procurat însă fără ajutorul unui studiu criptografic. Și iată cum. O femeie a aflat de la locțiitorul atașatului naval japonez că consulul nipon își cifra mesajele cu același cod. De fapt, acesta nu era funcționar al consulatului, ci al serviciului de spionaj. În cursul nopții, clădirea consulatului era păzită de un american... Ajutați de un specialist în deschiderea seifurilor, agenți ai serviciului de spionaj american au fotografiat tot codul.

La început șefii lor i-au felicitat, dar apoi au izbucnit în hohote de ris: pe fiecare filă se vedea urma degetului mare al minii care ținuse de un colțor pagina în timpul filmării. Codul era, însă, atât de complicat, încât au trebuit aproape cinci ani spre a fi complet descifrat. În schimb, el a fost foarte util pentru descifrarea celorlalte variante ale codurilor japoneze. În timpul celui de al doilea război mondial, capturarea și descifrarea mesajelor comandanților japonezi l-au ajutat pe amiralul Nimitz să câștige bătăliile din Marea de Coral și de lângă insula Midway.

Spre sfârșitul deceniului al treilea, la Departamentul Marinei din Washington lucrau la descifrarea codurilor japoneze specialiști care puneau mult suflul în treaba asta: locotenentul Safford, căpitanul Zacharias (mai târziu devenit contra-amiral, autorul volumului „Misiuni secrete”), precum și fiica (rămasă anonimă) a unuia din cei mai bogați și influenți oameni din America, care datorită pasiunii ei pentru criptografie, izbutise, în 1926, să descifreze așa-numitul „Cod amiral” — codul suprem al flotei japoneze.

La rindul lui, Zacharias a izbutit să organizeze interceptarea de mesaje secrete aproape pe toată coasta estică a Asiei, ieșind de multe ori în largul mării chiar la manevre ale flotei nipone. În astfel de cazuri, portavioanele și celelalte nave japoneze se ascundeau de privirile indiscrete ale americanilor îndărătul unei perdele de fum. Dar interceptarea nu se întrerupea nici un moment. Rapoartele lui Zacharias erau foarte apreciate la Washington.

În cele din urmă, descifrarea sistematică a codurilor flotei imperiale a început totuși să alarmeze statul major din Tokio. Comandamentul flotei japoneze a făcut apel la un criptolog polonez, Kovalevski, și a început să utilizeze o mașină de cifrat poloneză. Ceva mai târziu, japonezii au fabricat, după modelul ei, o mașină proprie. În 1931 cele mai importante ambasade nipone erau înzestrate cu asemenea aparate. Ministrul Comunicațiilor, Sakuma, a început să doarmă, cum avea să mărturisească mai târziu, ceva mai liniștit. Iar americanii s-au convins și ei curînd de eficacitatea mașinilor japoneze.

● Un leșin și câteva demisii

În iulie 1932, la reședința atașatului naval nipon din Washington, Yamagushi, s-au petrecut, timp de câteva zile, ciudate întâmplări cu curentul electric: intensitatea slăbea treptat, becurile licăreau de câteva ori, apoi se stingeau. După un minut-două lumina se aprindea iar, dar peste o oră — sau două — povestea se repeta. La 26 iulie, în Japonia se sărbătorește jumătatea verii. În ziua aceea, Zacharias dădu o recepție în cinstea căpitanului Yamagushi. Oaspetele de onoare discuta în-

suflețit cu gazda, cînd deodată, la reședința lui, se repetă întâmplarea cu lumina. Auzind niște bătăi insistente în ușă, un funcționar din camera cifrurilor ieși imediat afară. Curentul se oprise tocmai complet și era întuneric beznă. În încăperea intrară doi electricieni în salopetă și cu o trusă de instrumente.

— Undeva pe aici s-a produs un scurt circuit, trebuie să verificăm rozețele din toate încăperile.

„Lucrătorii” nu zăboviră mai mult de un minut în sanctuarul atașatului naval japonez, dar în acest scurt răstimp ei apucară să vadă o mașină de scris neobișnuită. Secretul ei n-ar fi fost prea repede descifrat dacă domnișoara Sakaniki, o tinăra japoneză modestă, dar draguță, care lucra la biblioteca Congresului, nu l-ar fi înștiințat curînd pe Zacharias că la Washington sosise un

▲ 28810 ▲	} Ship should
▲ 07827 ▲	
○ 11096 ▲	
- 53316 ▲... Ship should be	
- 30764 ▲... Ship's Steward s- from of	
- 07488 ▲... Ship still afloat	
- 00982 ○... Ship to ship	
▲ 35503 ▲	} Ship was
▲ 27649 ○	
○ 11028 ▲	
- 51867 ▲... Ship will	
▲ 00296 ▲	} Ship will be
▲ 28618 ○	
○ 30799 ▲	
- 35539 ▲... Shipment—of	
- 42581 ○... Shipment to	
- 01683 ▲... Shipments—of	
- 50688 ○... Shipowner's	
▲ 11193 ▲	} Shipped
▲ 28346 ○	
○ 31950 ▲	

Codul marinei de război britanice în primul război mondial: în dreptul grupelor de cuvinte așezate alfabetic sînt numerele care le înlocuiau în mesajul cifrat; pentru siguranță, cuvintele care se repetau mai des, aveau mai multe corespondente

ofițer special cu noi indicații pentru folosirea mașinii de cifrat. Dragălașa miss Sakaniki era agent dublu și-i simpatiza pe americani. Informația ei fu suficientă pentru ca, în drum spre țară, instructorului japonez să i se ofere, într-un hotel, o seară de „amuzament controlat”. O blondă foarte atrăgătoare îl pofti la o cafea în camera ei; între timp, un agent al serviciului de spionaj naval american izbuti să fotografieze un „document de cea mai mare însemnătate” — cum sună raportul său.

Acum americanii posedau aproape toate datele necesare, dar le mai trebuia cîțiva ani pentru a putea fabrica o mașină identică cu cea japoneză. Și nu izbutiră să pună bine la punct mașina cînd, în 1937, japonezii lansară un nou model. Washingtonul începu să caute febril cheia principiilor ei fundamentale. Într-o zi, colonelul Fridman de la secția de cifruri căzu într-un lung leșin și multă vreme după aceea nu mai putu lucra. Alți cîțiva ofițeri, nemaiputînd suporta ritmul infernal de lucru, își dădură demisia.

Mașina japoneză pentru mesaje foarte secrete a putut fi reprodusă abia după trei ani. Operația, ca și mașina, a căpătat numele de cod „Magic”. „Magic” a început să funcționeze la 25 septembrie 1940 și numai după trei zile a furnizat o informație extrem de prețioasă în legătură cu încheierea pactului militar tripartit: Berlin — Roma — Tokio.

Cu toate acestea, triumful serviciului de spionaj american a fost de scurtă

durată. După o lună, la 1 noiembrie, japonezii au început să-și codifice mesajele cu alt cifru. Era o lovitură serioasă pentru americani, în conjunctura aceea de bruscă ascuțire a contradicțiilor din zona Oceanului Pacific. Și, vreme de câteva luni, „Magic” tăcu. Între timp, un grup condus de Katsuy Kameiama, care lucra la ministerul de externe al Japoniei, izbuti să descifreze citeva coduri americane, între care și unele diplomatice. Metodele folosite nu se prea deosebeau de cele americane. Imitîndu-și colegii din Washington, agenții din Tokio deschiseseră seiful consulului american din Kobe și făcuseră fotocopii după codul lui.

Războiul cifrului a luat un caracter foarte încordat în primăvara lui 1941. „Magic” a început să funcționeze din nou; japonezii aveau o încredere oarbă în ea. Mașina comunica date atât de importante, încît ele erau imediat aduse la cunoștința președintelui S.U.A.

În mai 1941, la direcția de descifrări din Tokio izbucni o panică cumplită. Într-o radiogramă cu cinci peceți, una mai secretă decît alta, ambasadorul japonez Osima comunica din Berlin ministrului de Externe Matzuoka că agenți germani din S.U.A. aflaseră că la Washington erau descifrate toate mesajele codificate ale ambasadorului japonez. Mulțumită unor date necunoscute de americani, ambasadorul Nomura îl înștiință și el pe Matzuoka că S.U.A. „citesc unele coduri ale noastre”. Matzuoka răspunse însă că nu trebuie să fie îngrijorat și că mașina de cifrat secrete supreme oferea cea mai desăvîrșită garanție. În felul acesta Tokio se liniști. Dar, la Washington, cercetarea cauzelor care duseră la „scurgerea de informații” determină luarea unei hotărîri fără precedent: aceea de a nu mai comunica președintelui informațiile furnizate de „Magic”. Se ivi astfel o situație de necrezut: începînd din mai și pînă în noiembrie 1941, comandantul suprem al forțelor armate și conducătorul guvernului fu lipsit de principala și cea mai sigură sursă de informații despre planurile unui inamic puternic și perfid. Consecințele acestei autoînselări și într-un fel dezinformări n-au întîrziat să se arate.

Serviciul de spionaj al flotei americane nu dădu atenția cuvenită unei știri pe care ambasadorul peruvian din Tokio o încredințase confidențial primului secretar al ambasadei americane (cu care era prieten) și conform căreia în caz de război japonezii aveau să atace brusc, cu toate forțele, Pearl Harbour. Washingtonul socoti informația fantezistă și o clasă la arhivă.

● „Vînt dinspre răsărit. Ploaie” — război împotriva ...

Cercurile conducătoare japoneze continuau totuși să ezite. La sfârșitul lui noiembrie 1941, a fost adoptat, în vederea orientării serviciilor nipone din străinătate, un cod special pentru diversele variante privitoare la declanșarea războiului. În emisiunile posturilor de radio japoneze urma să fie inclusă și repetată de două ori una din următoarele fraze convenționale: „Vînt dinspre răsărit. Ploaie” — semnificînd război împotriva S.U.A.; „Vînt dinspre nord. Nori” — război împotriva U.R.S.S.; „Vînt dinspre apus. Senin” — război împotriva Angliei. „Codul vînturilor” era transmis cu un cifru pe care americanii îl cunoșteau bine (Washingtonul posedă atunci cinci din cele 14 sisteme de cifru japoneze).

Cînd, în cele din urmă, japonezii transmiseră, la 4 decembrie, una din cele trei fraze convenționale, ea fu re-

pede interceptată de americani și comunicată forurilor în drept. Din clipa aceea începu, însă, lucrul cel mai straniu, inexplicabil pînă în ziua de azi. În fața unei comisii de cercetare a Congresului o seamă de ofițeri au declarat, sub jurămînt, că fraza codificată semnifică război împotriva U.R.S.S., iar alții au afirmat că era un semnal pentru declanșarea agresiunii împotriva Americii. Cînd s-a procedat însă la cercetarea mapei cu descifrări ultrasecrete, hirtia cu numărul respectiv n-a mai putut fi găsită. O mină grijulie o sustrăsese de acolo.

Starea de spirit antisovietică a unei părți din ofițerii serviciului de spionaj al flotei americane era atât de puternică, acești ofițeri așteptau cu atîta nerăbdare atacarea Siberiei, încît au aruncat la coș informațiile agenților japonezi care relatau despre pregătirea unei agresiuni împotriva insulelor Hawaii. În același spirit au întocmit ei, la sfîrșitul lui noiembrie — începutul lui decembrie 1941, rapoartele despre planurile japoneze, fără a bănui că uriașă flotă a lui Yamamoto înainta de acum cu repeziune, învăluită într-o tăcere totală a undelor, spre Hawaii. După cum nimeni n-a luat în seamă ordinul prin care Tokio cerea ambasadei sale din Washington să distrugă codurile. La 6 decembrie, inteligenta „Magic” a amuțit brusc. Mai erau numai 24 de ore pînă la atacarea Pearl Harbour-ului...

În felul acesta, în ciuda incontestabilelor succese obținute, între care și realizarea uluitoarei mașini „Magic”, lungul și epuizantul (în anumite perioade) război al codurilor s-a încheiat cu o tragică catastrofă pentru flota americană. Culmea ironiei, la 8 decembrie, „Magic”, care reintrase brusc în funcțiune, a comunicat amănunte necunoscute încă la Washington despre scufundarea unor nave americane de către bombardiere japoneze. Ulterior, „misterul Pearl Harbour-ului” a devenit tema preferată a zeci de volume publicate.

Recepționînd, în aprilie 1943, un mesaj cifrat japonez despre un zbor de inspecție al amiralului Yamamoto, comandamentul american a trimis, din ordinul președintelui, spre a-l intercepta două escadrile de avioane de vînătoare. Primul grup a răspîndit avioanele de escortă, iar al doilea l-a împușcat literalmente pe amiralul atât de odios americanilor, Pearl Harbour a fost astfel răzbunat, dar pentru un criminal de război de talia lui Yamamoto n-a fost, oare, o moarte prea ușoară?

S. Volk

documenta.
documentar docum
rentar documentar d
documentar document
mentar documentar docu
r documentar documentar
umentar documentar docu
ar documentar documentar
umentar documentar docu

Cele 500 de talente ale ficatului

Faceți cunoștință cu organismul dv.

Îl cunoașteți de mult? Poate că da, poate că nu. Ce știți despre el? Că e de culoare vinată, are o formă caracteristică și, la un om normal, de talie și greutate medie, cântărește aproape 1,5 kg. Că este situat în partea dreaptă și superioară a abdomenului, sub ulti-

Scutul antitoxic

Puțin, față de importanța pe care ficatul o joacă în viața dv. Acest organ — cel mai mare din tot corpul omenesc — are o structură și funcțiuni de o complexitate care lasă mult în urmă pe cele ale inimii și plămînilui. Sub o formă sau alta, el participă la toate activitățile individului, asumîndu-și un număr uriaș de sarcini fiziologice: aproape cinci sute. Nu numai o existență normală, dar nici măcar viața nu este de conceput, dacă „virtuozul cu 500 de talente”, cum l-a supranumit cercetătoarea sovietică Aleksandra Vautina, nu este la înălțimea așteptărilor.

S-a calculat că, pentru a realiza unele dintre produsele chimice pe care le elaborează, ar fi necesară o uzină construită pe o suprafață de câteva sute de metri pătrați. Mai mult, există și unele secreții ale ficatului pe care — cel puțin deocamdată — nu le poate furniza nici cea mai modernă și mai bine dotată fabrică din lume. În celulele lui se nasc, de pildă, peste o mie de enzime, acele substanțe în absența cărora nu pot avea loc anumite reacții chimice, vitale pentru organism. La activul bogatului său sortiment de „articole” se numără factorii care determină coagularea sîngelui: în lipsa lui, o simplă tăietură la deget ar provoca o hemoragie catastrofală. Anticorpii care ne apără de microbi sînt, de asemenea, opera virtuozului adăpostit sub coaste.

În domeniul digestiei, contribuția sa este esențială: se știe astfel, că proteinele cărnii pe care o consumăm se fracționează în intestin pînă la așa-numiții aminoacizi. În ciuda complexității lor, ei reprezintă cea mai simplă formă asimilabilă de către organism. Dar dacă substanțele ar trece ca atare din intestin în sînge, efectul ar fi tragic, echivalînd cu ingerarea unei doze mortale de cianură de potasiu. Din fericire, ficatul intervine la timp și „umanizează” aminoacizii, transformîndu-i în proteine care, în loc să ne otrăvească, ne hrănesc. Iar dacă se ivesc surplusuri de care corpul nu are nevoie, tot ficatul este cel care le preface în uree, trimițîndu-le în rinichi, de unde sînt eliminate.

Funcția de apărare se exercită chiar împotriva pericolelor cărora le dă naștere propriul nostru organism. Glanda suprarenală, de pildă, secretă hormoni care mențin conținutul în sare al sîngelui. Numărul lor este atât de mare, încît, dacă s-ar păstra ca atare, corpul nostru s-ar îmbiba cu o mare cantitate de apă, așa cum se întîmplă la bolnavii de cord și de rinichi. Ficatului nimicește însă hormonii care depășesc pragul necesar unei vieți sănătoase.

Dar și inima primește — ca să zicem așa — o mîină de ajutor din partea ficatului. Din partea superioară a acestuia, pornește vena cavă, vasul care duce sîngele în cord. Dacă la un moment dat torentul de sînge este prea năvalnic sau prea abundent, ficatul se umflă ca un burete, absorbînd cantitatea în exces și transmițînd-o apoi inimii în mod treptat.

Cîteva scamatorii hepatice

Fără a putea stabili o scară ierarhică printre sarcinile pe care le are de rezolvat glanda hepatică (cum i se mai spune acestui organ), trebuie să arătăm că printre cele mai importante figurează dezintoxicarea organismului. Dovada cea mai bună o oferă otrăvurile pe care omul le consumă zilnic: cafeina, nicotina, alcoolul etc.

mele coaste. Că vă cam înțepă după o masă foarte îmbelșugată și prea din plin stropită cu băuturi alcoolice. Că îmbolnăvirea lui duce la icter. Altceva, nimic?

Cam puțin, totuși.

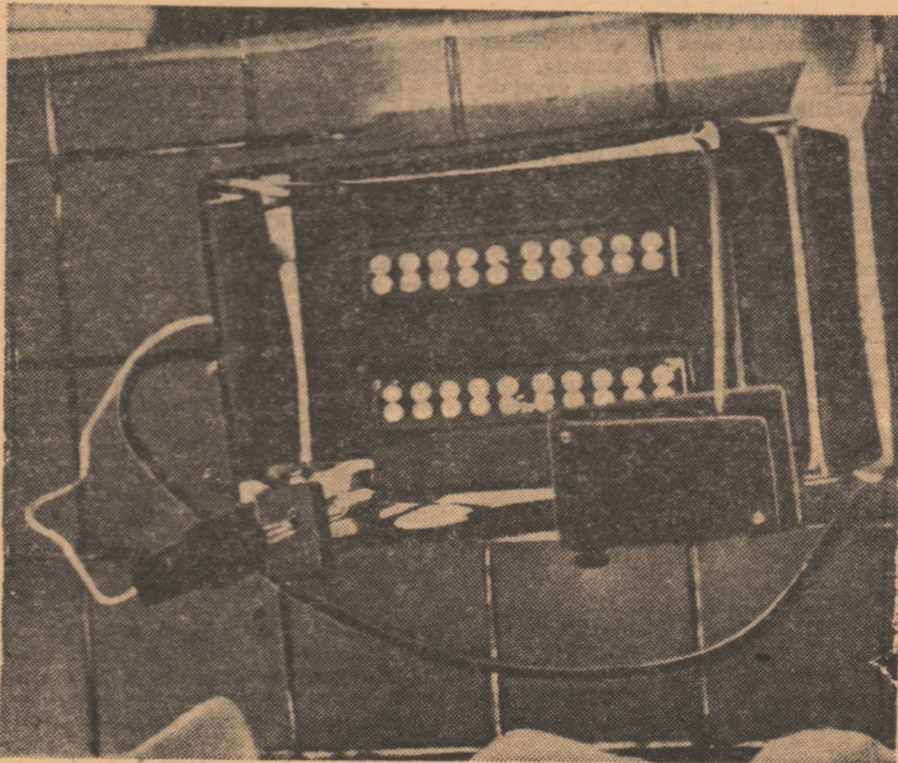
Dacă se injectează una dintre ele într-un vas care iese din ficat, ducînd sîngele la inimă, moartea survine în cîteva minute. Dacă însă injecția se efectuează într-un vas care intră în ficat, acesta acționează ca un filtru extrem de fin: cele 6—8 secunde cît durează trecerea sîngelui prin celulele hepatice sînt suficiente pentru a anihila efectele nocive ale otrăvurilor menționate.

Să mai precizăm că alcoolul pe care-l dăm pe gît în diferite ocazii s-ar acumula în organism, ajungînd repede la un nivel fatal, dacă „virtuozul cu 500 de talente” nu l-ar descompune în oxid de carbon și apă. Maximul de alcool căruia îi poate face față ficatul este echivalent cu aproximativ jumătate de halbă de bere pe oră, cu condiția bineînțeles să nu se abuzeze de orele consecutive dedicate blondei sau brunei Licori de hamei.

Extrem de interesante sînt operațiile

roșii ale sîngelui sau hematiile, cum li se mai spune. În fiecare secundă mor zece milioane de hematii, ale căror resturi sînt adunate de ficat pentru a fi ulterior folosite la reconstruirea altor globule roșii. O parte din rămășițe trec în bilă (fiere), lichidul galben-verzui secretat de celulele hepatice. După o escală în vezicula biliară, fierea este trimisă prin canalul coledoc în duoden, (mica pungă dintre stomac și intestinul subțire), spre a participa la procesul digestiei, unde desface celulele de mari proporții ale substanțelor grase (lipide) în mărunte globule, solubile în apă și asimilabile de către organism. Dar bila mai joacă și alt rol, curățînd minusculele canale din interiorul ficatului de resturile de grăsimi care le-ar putea bloca.

Blocarea poate avea loc în canalul coledoc, din cauza unei pietre formate acolo sau a unei tumori din apropiere. Atunci, pielea capătă o culoare carac-

Aparat care permite zilnic examinarea a 1 000 de probe de sînge pentru descoperirea hepatitei epidemice

efectuate de ficat cu unele toxine produse în organism. Printre „scamatoriile hepatice”, cum au fost ele poreclite de unii savanți, la loc de frunte se află transformarea acidului lactic, otrava produsă picătură cu picătură de fiecare contracție a mușchilor noștri. Ficatului o neutralizează, transformînd-o în glicogen, forma sub care se depozitează zahărul în celula hepatică.

Și pentru că a venit vorba de glicogen: atunci cînd consumăm dulciuri, intestinul preface zahărul lor în glucoză, expediindu-l în sînge. Dacă glicemia — conținutul în zahăr al sîngelui — trece de limita normală, riscăm să intrăm într-o comă de tipul celei diabetice. Dar, grație ficatului, excesul se transformă în glicogen, putîndu-se depozita astfel, cu prilejul unei mese copioase, echivalentul a peste 200 de grame de zahăr. Cîteva ore mai tîrziu, cînd glicemia începe iar să scadă, ficatul realizează operația inversă, retransformînd glicogenul în glucoză.

Un alt domeniu în care trudește neobositul „virtuoz” privește globulele

teristică: este icterul sau gălbenirea, datorat pătrunderii în sînge a unei cantități prea mari din cei doi pigmenți biliari proveniți din distrugerea globulelor roșii, bilirubina (roșie) și biliverdina (verde). Icterul nu-i astfel o boală în sine, ci un simptom al cîtorva maladii diferite. În afară de blocarea canalului coledoc, gălbenirea mai apare prin încă două mecanisme: a) o distrugere masivă și rapidă a hematiilor (malaria, unele forme de anemie), astfel încît ficatul nu mai prîdidește cu prelucrarea lor și pigmenții se acumulează; b) o inflamare a celulei propriu zise (hepatită) sau astuparea canalelor din interiorul ficatului, ceea ce împiedică expedierea pigmentilor în intestin.

Pasărea Fenix

Ultima categorie de icter este și cea mai gravă, deoarece lezează direct țesutul hepatic. Dar aici avem de-a face cu o uluitoare capacitate de regenera-

reportaj,
reportaj reportaj,
portaj reportaj repor
taj reportaj reportaj re,
reportaj reportaj reportaj
ortaj reportaj reportaj repo
j reportaj reportaj reportaj,
ortaj reportaj reportaj repor
aj reportaj reportaj-reportaj i

re: examinîndu-se pacienți cu tumori canceroase, cărora bisturiul chirurgului le scosese pe masa de operație pînă la 80 la sută din ficat, s-a constatat că, după cîteva luni, acesta avea din nou dimensiuni normale, reinviînd ca pasărea Fenix, din propria-i cenușă. La fel se întîmplă și în hepatita epidemică, al cărei virus distruge miliarde de celule, ceea ce nu împiedică de obicei refacerea lor în cîteva săptămîni.

O altă trăsătură caracteristică pentru marele său grad de rezistență o găsim în faptul că o maladie care îi scoate din uz 85 la sută din numărul total de celule nu-l împiedică să-și îndeplinească cu ireproșabilă conștiințozitate principalele lui îndatoriri. Mai mult decît atît, în mare parte din aceste cazuri suferințele lui nu se fac simțite prin nimic, motiv pentru care a căpătat încă o poreclă — cea de „organul mut”. O asemenea vigoare are însă și un dezavantaj redutabil: în lipsa oricărui semnal de alarmă, bolnavul nu știe că e bolnav și nu ia măsurile necesare de tratament.

Cu excepția cancerului, cea mai gravă primejdie pentru ficat o constituie infiltrarea lui cu grăsime. Aceasta dizlocă celulele, le împiedică să funcționeze normal, tumefiază organul și, pătrunzînd în vasele sangvine, le astupă. Infiltrația cu grăsimi precede un alt proces patologic, invadarea țesutului hepatic cu țesut fibros, inactiv și parazit. Ficatul se strînge, devine tare și noduros, căpătînd o culoare gălbuie: așa se manifestă ciroza.

Care sînt cauzele acestei temute afecțiuni? Printre multele pe care le-am putea enumera, menționăm aci infecțiile, intoxicațiile (arsenic etc.), dar mai ales regimul alimentar greșit al cătului sau sărăcăcios și alcoolul consumat în cantități mari și în mod regulat. Cîteva pahare de votcă pe zi și în fiecare zi, în deosebi la un individ care nu se hrănește cu destule proteine, deschid sumbra perspectivă a unei ciroze.

Considerată multă vreme ca incurabilă, această boală este, în ultimii ani, mai accesibilă unui tratament. Repausul total la pat, stabilirea unor meniuri bine dozate, administrarea de vitamine și, mai cu seamă, interzicerea celei mai mici picături de alcool sînt cîteva din elementele unei terapii care a început să dea rezultate promițătoare.

Ca totdeauna, însă, e incomparabil mai bine să previi decît să vindeci. Ficatul nu are pretenții ieșite din comun. Menajarea lui se face evitînd viața prea sedentară, mesele prea copioase, băuturile alcoolice prea tari, prea frecvente și prea „sistematice”. Pe de altă parte, în ciuda reputației de care se bucură, ficatul nu e chiar mut. E suficient să-l ascultăm cu atenție, pentru a distinge avertismentele pe care ni le șoptește. O stare de slăbiciune și oboseală, prelungită și inexplicabilă, somnolența în timpul zilei și mai ales în perioada imediat următoare meselor, balonarea abdomenului etc. sînt semne care trebuie să ne îndrepte gîndul spre ficat. Să nu uităm, de asemenea, că orice creștere a noastră în greutate se însoțește de o infiltrare grasă, fie ea și infinitesimală, a ficatului. Ca să nu mai vorbim de colorarea în galben a tegumentelor sau de apariția, pe partea superioară a corpului, a unor vase de sînge dilatați, luînd aspectul unor pinze de păianjen — manifestări care ne obligă să ne adresăm imediat unui medic.

Scut antiinfecțios și antitoxic, generator de enzime și hematii, participant activ la digestie, protector al echilibrului chimic al sîngelui, „virtuozul cu 500 de talente” merită din plin să fie apărut la rîndul lui, de tot ceea ce îi poate dăuna.

Iuri Sapoșnikov

SOMALIA

Nomazii mării

În cabinele de clasa I-a ale navei oceanice era liniște. Marinarii urcau rareori pe puntea superioară, căci instrucțiunile companiei turistice recomandau căpitanului să nu-i deranjeze pe călătorii din cabinele de lux.

— Priviți! Priviți! Mai repede — se auzi însă la un moment dat un strigăt pe puntea superioară.

Călătorii se îndreptară iute spre bord. — Ce e? Unde? se auzea din toate părțile.

Niște corăbii mici, zvelte, cu pinze multicolore fluturând în bătaia vintu-

tea lor e numai aparentă, căci sînt construite din foarte rezistentul lemn de teck indian, în India sau la Aden, pe coasta arabă. De unde rezultă că nu sînt destinate unor curse de cabotaj, căci ca să ajungă în Africa ele trebuie să străbată oceanul. Și o fac fără să aibă măcar un litru de carburant la bord. Ambarcațiunile sînt manevrate de niște marinari ciudați. Adastă parcă la nesfârșit pe țarm în așteptarea unui eveniment. Și o țin așa o săptămână-două ca și cum singura lor avuție ar fi timpul care îl che-

În clipele de răgaz

lui, veneau încet spre navă. Nimeni nu-și putea explica prin ce miracol ajunseseră acolo, în mijlocul Oceanului Indian, originalele ambarcațiuni, căci la drept vorbind nu puteau fi numite corăbii.

Întîlnirea a durat numai cîteva clipe. Vaporul s-a depărtat repede, încît călătorii nu au putut desluși spinările tuciurii, care se aplecau peste bordurile de lemn ale ambarcațiunilor și fețele oamenilor ascunse sub turbane multicolore. Întîlnirea fusese parcă un miracol, un miracol neprevăzut în program. Și, ca orice miracol, se petrecuse fulgerător.

Originalii peregrini ai oceanelor coboriseră parcă, cu ciudatele lor ambarcațiuni, din străvechi fresce egiptene. De fapt, însă, viața lor atîrnă și astăzi, ca și cu multe secole în urmă, de două lucruri: de un muson care aduce — din iarna nordică — un curent de aer rece venind în întîmpinarea aerului torid și rarefiat din emisfera sudică, și de altul care, după un scurt răgaz dat de primăvară, bate dinspre sudul Africii, unde e iarnă, spre Europa, în care s-a instăpinit vara.

Nomazii oceanelor așteaptă musonul în portul kenyan Mombassa, unde se adăpostesc la chei cîte 30—40 de fragile ambarcațiuni cu pinze. Deși fragilita-

tuiesc cu generozitate, nu-i țin socoteală. Așa se face că mulți din ei nu știu nici cîți ani au. Specialiștii afirmă că strămoșii lor s-ar fi stabilit acum 3500 de ani pe misteriosul teritoriu Punt — actuala coastă a Somaliei.

Ciudații marinari sînt numiți vaswahili: „oamenii țărurilor”. Ei locuiesc pe toată coasta răsăriteană a Africii, din Somalia pînă în Mozambic. La originea lor a stat un amestec între triburile africane bantu și marinarii arabi, persani și indieni. Navigatori temerari și negustori întreprinzători, „oamenii țărurilor” au răspîndit limba lor maternă — swahili — în multe țări din Africa tropicală. Dar și în India și Iava există așezări de-ale lor. În deceniul al VII-lea al secolului trecut, la gurile Indului locuiau circa jumătate de milion de africani care vorbeau swahili. Ei încarcă și acum la bordul ambarcațiunilor lor aceleași mărfuri ca odinioară: piper, scorțoasă, fildeș, cuișoare, blănuri, cafea.

Se spune, totuși, că ambarcațiunile lor cu pinze n-ar transporta numai aceste produse. Dar cine poate afla adevărul?...

Cîte un bătrîn căpitan, care de obicei cumulează și funcția de proprietar al ambarcațiunii și pe aceea de stăpîn al mărfii, răspunde șoptit printre dinți: — Domnul se înșeală. Cum am putea face contrabandă, cînd corabia mea nu are nici motor...

Într-adevăr, faimoșii contrabandiști de pe coasta arabă „a piraiților”, care transportă din principatele Dibai, Abu-Dabi și Mascat aur și argint spre coasta indiană Malabar, au vase mai perfecționate și cu motoare puternice.

Marinarii țărurilor încep să se pregătească de drum cînd uraganul, care aduce în regiune ploi, se potolește. În strigătele vesele ale echipajelor se înalță pinzele, care încep să fluture în vînt. În urmă rămîn primii metri străbătuți, înainte — mii de kilometri care urmează a fi parcursi.

Ambarcațiunile seamănă cu niște locuințe: pe punte se află niște lăzi mari cu pămînt și pietre; e soba pe care, de două ori pe zi, marinarii prepară mîncare din orez și pește proaspăt și fierb ceai. Puntea de scînduri e acoperită cu paie și slujește de pat; cerul spuzit de stele ține loc de plafon.

Nici un marinar nu are noțiunea de kilometru sau de milă; numai cîțiva dintre ei știu să folosească o busolă primitivă, fixată la cîrmă. Dar dacă cineva ar încerca să verifice, cu aparatul cea mai modernă, direcția ambarca-

țiunii, ar constata că ea este riguros exactă. Care-i explicația? Să aibă căpitanii intuiție nativă? „Tanga-mbili”! — ordonă ei și imediat se ridică velele. În swahili, „tanga-mbili” nu înseamnă numai „două pinze”, ci și perioada martie-aprilie, cînd musonul se potolește, ca apoi să bată cu și mai multă putere, dar într-o altă direcție. Așa trece o noapte, o zi, încă o noapte, și timpul se tot scurge pînă cînd începe să bată musonul, care ia în primire corabia și suflînd în pinze o împinge spre un țarm depărtat. „Oamenii țărurilor” se trezesc parcă din letargie. Cît timp a strălucit soarele și n-a bătut vîntul ei au dormitat leneși, dar numaidecît ce oceanul s-a trezit din somnolență, devin activi, se mișcă în alt ritm: în ritmul apei care se izbește de bord, în ritmul valurilor pe care ambarcațiunea le spintecă cu zgomot, în ritmul loviturilor de palme în puntea de lemn. Marinarii întonează astfel melodia unui străvechi cîntec adus, probabil, de stră-

seara funcționarii oboșiți rînduiesc cu grijă pachete de acțiuni și teancuri de bancnote, milioane de rupii.

Seara, orașul se odihnește și se distrează. Karachi nu are nici un teatru, dar posedă în schimb treizeci de cinematografe. Cinematografia pakistaneză produce anual 125 de filme de lung metraj. Restaurantele și localurile de noapte oferă programe de varietate cu concursul unor „stele” nu chiar de prima mărime.

Pe țărmurile Mării Arabiei toamna nu trezește nostalgia în suflete. Căci nu sînt frunze aurii, nici sălcii pletoase, nici iazuri liniștite. Dimpotrivă, toamna făgăduiește o scurtă și agreabilă perioadă de relativă răcoare. Ziarele încep să publice articole cu litere de o șchioapă: „Iarna e cel mai bun anotimp pentru cultivarea legumelor”. Pentru moment, însă, termometrul indică plus 36° ziua și 28° noaptea. Iar vîntul aduce din deșert nori de praf. Navele care ancorează în port nu văd orașul din pricina norului de nisip care îl învăluie.

În preajma orașului se petrec fenomene uimitoare, misterioase. Noaptea, pe plajă se aprind lumini slabe. E perioada cînd pe nisipul țărmului vin uriașe broaște țestoase spre a da viață unei noi generații. Se spune că animalele ar veni acolo tocmai din Madagascar. După ce sapă mai întîi niște scobituri false în nisip, ca să-i inducă în eroare pe dușmani, socotesc ele, broaștele, istovite de oboseală după lunga călătorie pe mare, practică alte cuiburi în care depun circa 200 de ouă. Acestea seamănă foarte mult cu niște mingi de ping-pong scoase din uz. Apoi, aproape total sleite de puteri spre a mai putea opune vreo împotrivire, broaștele se întorc speriate în marea salvatoare. Dar nu după mult timp cuiburile lor sînt descoperite și prădate de ciini de pripas, cărora le sar în ajutor păsările și oame-nii.

Într-o mică așezare de lingă oraș, Mangopir, există o altă curiozitate: o „pășune” pentru crocodili, animale care în genere nu trăiesc în Pakistanul de vest. Cînd am văzut prima oară monștri cenușii inotînd sau dormitînd într-o baltă verde ca smaragdul, mărturisesc că nu prea m-am simțit în apele mele. Dar imediat s-au apropiat de ei doi inși cu niște prăjini în mină și au început să-i împungă cu bețele în pîntece. Drept răspuns se alegeau fie cu un urlet înfricoșător, fie din apă se ițea un bot cu colți feroși, după care coloșii izbeau puternic cu coada în apă, dînd posibilitate privitorilor să-și formeze o imagine apropiată despre dimensiunile lor.

Crescătorii de crocodili „sfinți” există de multă vreme la Mangopir; uriașele reptile, care trăiesc chiar și o sută de ani, primesc zilnic hrană și de aceea în cele din urmă se lenevesc. Cultul crocodililor n-are însă o bază religioasă. E pur și simplu o veche îndeletnicire care aduce un venit mic, dar sigur, constituind de altminteri și un pretext de amuzament. La anumite intervale, în cinstea crocodililor „sfinți” se organizează festivaluri.

Istoria nu și-a pus o pecete prea puternică asupra arhitecturii orașului și de aceea nici nu i se acordă prea multă importanță. De altfel puține elemente mai amintesc acum de micul sat de pescari care a stat la temelie orașului. No-ua tendință: clădiri înalte din sticlă și beton, semănînd cu niște iceberguri. În curînd se va termina construirea unui nou zgîrie-nori cilindric cu 23 de etaje, viitorul sediu al unei bănci. Totuși nu acesta este stilul arhitectonic predominant la Karachi. Mari cartiere de vile, așezate în zone liniștite, departe de forfoata continuă din centrul orașului, sînt locuite de funcționari superiori, proprietari de pămînt, oameni de afaceri.

Datorită ritmului intens de dezvoltare, în ultimele două decenii orașul și-a extins mult perimetrul. Acum, la marginea lui se dezvoltă un cartier cu clădiri de patru etaje, un prim rezultat al măsurilor luate de guvern pentru construirea de locuințe ieftine.

V. Nakariakov

— Din partea unui grup de prieteni

moșii lor din jungla africană, un cîntec care s-a contopit cu șuieratul vîntului. Iar corabia îl poartă, ca pe un maiestuos tam-tam, spre Luna care se înalță pe cer.

Numai căpitanul șade nemișcat la cîrmă, cu fața impenetrabilă, palidă în lumina Lunii. Și abia cînd auzi tam-tamul, și privești chipurile marinariilor, le înțelegi secretul: pentru ei călătoria nu e o simplă ieșire în largul mării. Se poate spune, oare, despre un păstor care peregrinează cu turma lui că el călătorește? Asta-i viața lui. La fel se întîmplă și cu acești homazi ai mării.

A. Antoșina

PAKISTAN

„Pășuni”
pentru crocodili

— Ce-mi recomandați să vizitez la Karachi? — am întrebat pe un om de afaceri din capitala Pakistanului.

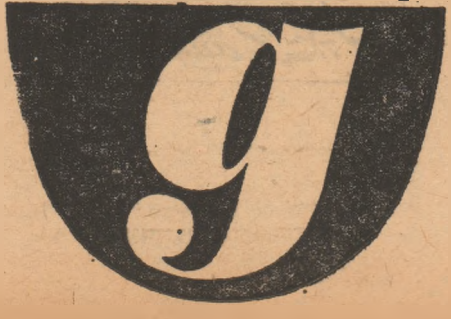
— Cred că la noi n-aveți ce să vedeți. Karachi e un oraș comercial. Aici se fac bani.

Discuția mi s-a întipărit bine în minte, deși n-am fost de acord cu interlocutorul meu. Karachi e un oraș mare, cu trei milioane și jumătate de locuitori, așezat între deșert și ocean, un oraș furnicar de oameni cu o suprafață de 160 mile pătrate.

Corpurile fabricilor din zona industrială se învecinează cu un labirint de colibe de lut. Reclamele, la început șgircite, irump ca niște focuri de artificii pe principalele artere comerciale. Undeva pe aproape e hotarul invizibil al împărăției marelui business. Într-o parte — bănci, corporații, birouri ale societăților de asigurare. În alta — parcuri împrejmuite cu ziduri de piatră.

Karaci nu e numai cel mai mare, ci și cel mai bogat oraș al țării: el concentrează mai bine de jumătate din industria Pakistanului și 40 la sută din muncitorii săi. Dar, spre deosebire de alte orașe, Karachi nu-și etalează bogățiile, ci le ascunde în seifuri, în care

globul
globul globul
globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul
globul globul globul globul

Poșta medicului

(Urmare din pag. 8-a)

RODICA C. — Borsec: Cam multe pentru cei 44 de ani ai dv., mai ales în ce privește operațiile. Desigur, unele din tulburările dv. sînt de origine nervoasă, dar, pe cît am înțeles, principalul fenomen care le declanșează este **spasmodia**. Trebuie să știți că tratamentul acesteia din urmă este de lungă durată, constînd în: alimentație bogată în calciu și săracă în fosfor (se elimină laptele și brînză), calciu în serii repetate. AT 10 (cu atenție! nu este întotdeauna util!), Calciferol sau vitamina D, luminal sau difenilhidantoină. Ar fi bine să fiți văzută de un endocrinolog competent care să vă fixeze schema de tratament. De la distanță e greu.

CORNELIU — Timișoara: Un tratament la vîrstă dv. e inutil. Dar cum „funcția contează”, vă sfătuim să procedați „pe încercate”!

S.M.T. — București: Ne pare rău de accidentul pe care l-ați suferit. Sechelele fracturilor vor trece cu timpul. Nu credem că aveți „stofă de nebun”. Poate doar în sensul pe care l-am găsit într-un „Dicționar al automobilistului”: „Nebun este, cel care merge cu o viteză mai mare decît a dv.” Însănătoșire grabnică.

tările pe care le solicitați. Din păcate și cazul dv. — de orice origine ar fi — este la fel de greu de rezolvat. În afara medicamentelor uzuale (pe care le folosiți), valabile ca tratament de întreținere, nu se cunoaște încă un tratament radical.

ȘT. ȘT. Bălăeșcu — București: Ați procedat bine. Tratamentul poate fi reluat periodic.

C. T. — Reteag: La ambele dv. scrisori vă răspundem abia acum! Ne bucurăm că răspunsurile noastre anterioare v-au fost de folos. 1) **Multiglutininul** poate fi folosit ca stimulent al sistemului nervos avînd o compoziție asemănătoare cu Glutarom (fiole). Puteți bea 1-2 fiole pe zi. Evident, ar mai fi și alte întrebări. 2) Vă recomandăm să luați la nevoie 2 tabl. Codenal și 1 cpr. Antimigrin. 3) Într-adevăr, a fost scos din uz. 4) Există atîi fiole, citiți și soluție de **Hematodin**.

ECHATTERINNE MATEY — București: Vă mulțumim pentru aprecieri. La cele 20 de primăveri (de ce toamne?) pe care le însumați, ușorul exces ponderal pe care îl aveți poate fi dat jos printr-un regim adecvat (numai 3 felii de piine pe zi, carne, brînză, fructe, legume, ceai, cafea cu zaharină) și eventual puțin Anapetol (sub supraveghere medicală).

K. Z. — Ați citit probabil în nr. 36 al revistei noastre articolul „Tratamentul hipertensiunii”. Alte noutăți terapeutice în acest domeniu nu sînt.

Pitești: Numai „pe paloarea” ne-o descrieți nu putem pune un diagnostic și, mai ales, indica un tratament. Este vorba, probabil, de o avarie ale căi menstruale se accentează în zilele necesare (hemograma arată o anemie de disproteinemie etc.) pentru a stabili cauza tulburărilor pe care le suferiți.

U. GH. — Reșița: Medicamentul administrat încă în circuitul comercial nu este în străinătate.

Noile modele pentru sezonul rece sînt foarte apreciate de cumpărătoare

Cizmele din piele sau înlocuitori de piele satisfac toate gusturile Moderne, comode, flexibile!
Se închid cu fermoar, cataramă sau șiret

(2653)

fibra artificiale

LIBERTATEA

pe bază de repartiție

... sau coli de orice dimensiuni pentru uz larg consum, cu calitate și prompt.

CEREȚI STOFE DIN PRODUSELE NOASTRE

- calitate superioară
- sortiment bogat de stoffe bărbătești
- în desene și culori variate
- sortiment nou pentru sezonul de primăvară și vară.

De vînzare la toate magazinele I.C.S.T.I., I.I.S. „LIBERTATEA” Sibiu

STOFE FINE

LUS

VOPSEȘTE TESĂTURI DIN MĂTASE, BUMBAC, LINĂ, ROCHII, HAINE, BLUZE

1 NEGRU 15 VIOLET 6 VERDE OLIV
18 GRI TOP 3 BLEU VERT
25 CARMIN

ȘI ÎN ORICE ALTE CULORI ȘI NUANȚE

Respectați modul de întrebuintare indicat pe fiecare plic „GALLUS”

Consultați tabelele de culori „GALLUS”

Fabrica chimică „MĂRĂȘEȘTI” desface

1. Cu repartiție:
— Clei de oase și piele

2. Fără repartiție, pe bază de comandă fermă:
— „ALBA MENAJ” în cutii de 0,500 kg.
— „LAC LUNAR”, în flacoane de 100 g.
— „FOSFOMAR”, în cutii de 1/1 și 1/5 kg.

3. — Chituri Plastice
— Chit Romalchid

Lacuri incolore „FIRNIS” artificial în bidoane de 20 kg.
„DUROLAC”
„LAC EXPRES”

Lacuri negre Vopsea anticorrosivă
Vopsea antivegetativă
Lac de protecție
Lac de bază pentru oglinzi
Lac Șasiu

Articolele de la punctele 1 și 2 se găsesc de vînzare la toate magazinele de specialitate din țară.

